Література

1.Ахаладзе М.Г. Оцінка темпу старіння, стану здоров'я й життєздатності людини на основі визначення біологічного віку: автореф. дис… д-ра мед. наук: 14.03.03. Київ, 2005. 43 с

2.Vaiserman A.M., Grigoryev P.E., Belaya I.I., Voitenko V. P. Variation of mortality rate during the individual annual cycle. Biogerontology 2003. № 4. P. 221–225. https://doi.org/10.1023/A:1025168932058

3.Волошин О.Р., Копко І.Є. Паспортний та біологічний вік студентів біолого-природничого факультету: порівняльний аналіз. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15, (7(138), 30-33. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).06

4.Михалюк Є.Л., Черепок О.О., Малахова С.М. Біологічний вік та кількісна оцінка рівня фізичного здоров'я людини. Навчальний посібник. ЗДМУ. 2013. 137 с.

5.Присяжнюк С.І. Біологічний вік та здоров'я студентської молоді. К.: Центр навчальної літератури. 2010. 300 с.

6.Омельченко Т.Г. Біологічний вік як критерій для визначення донозологічного стану організму молодших школярів. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2011. 08. С. 73-77

7.Содолевська В. Вплив війни на психічне здоров'я молоді: роль резилієнсу та психологічних інтервенцій. Нейропews. 6 (161). 2025. С. 28-34. DOI: 10.26766/pmgp.v9i3.532

8.Шатило, В. Б.; Писарук, А. В.; Асанов, Е. О.; Наскалова, С. С.; Бондаренко, О. В.; Мехова, Л. В. Вплив війни на біологічний вік і темп старіння фізіологічних систем у цивільних українців. Physiological Journal / Fiziologichnyi Zhurnal, 2025, Vol 71, Issue 3, p3

References

1.Akhaladze, M. H. (2005). Otsinka tempu starinnia, stanu zdorovia y zhyttiezdatnosti liudyny na osnovi vyznachennia biolohichnoho viku [Assessment of aging rate, health status and human viability based on determination of biological age] (Extended abstract of Doctor's thesis). Kyiv, Ukraine. (in Ukrainian).

2.Vaiserman A.M., Grigoryev P.E., Belaya I.I., Voitenko V. P. (2003). Variation of mortality rate during the individual annual cycle. Biogerontology № 4. P. 221–225. https://doi.org/10.1023/A:1025168932058

3.Voloshin, O., & Kopko, I. (2021). Passport and biological age of students of the Faculty of Biology and Natural Sciences: a comparative analysis. *Scientific Journal of the Dragomanov Ukrainian State University. Series 15*, (7(138), 30-33. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).06 (in Ukrainian).

4.Mykhaliuk, Ye. L., Cherepok, O. O., & Malakhova, S. M. (2013). *Biolohichnyi vik ta kilkisna otsinka rivnia fizychnoho zdorovia liudyny* [Biological age and quantitative assessment of the level of human physical health]. Zaporizhzhia State Medical University. (in Ukrainian).

5.Prysiazhniuk, S. I. (2010). *Biolohichnyi vik ta zdorovia studentskoi molodi* [Biological age and health of student youth]. Tsentr navchalnoi literatury. (in Ukrainian).

6.Omelchenko, T. H. (2011). Biolohichnyi vik yak kryterii dlia vyznachennia donozolohichnoho stanu orhanizmu molodshykh shkoliariv [Biological age as a criterion for determining the prenosological state of primary schoolchildren]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*, (8), 73–77. (in Ukrainian).

7.Sodolevska, V. (2025). Vplyv viiny na psykhichne zdorovia molodi: rol rezylientnosti ta psykholohichnykh interventsii [The impact of war on youth mental health: The role of resilience and psychological interventions]. *NeiroNews*, 6(161), 28–34. DOI: 10.26766/PMGP.V9I3.532 (in Ukrainian).

8.Shatylo, V. B., Pysaruk, A. V., Asanov, E. O., Naskalova, S. S., Bondarenko, O. V., & Mekhova, L. V. (2025). Vplyv viiny na biolohichnyi vik i temp starinnia fiziolohichnykh system u tsyvilnykh ukraintsiv [Impact of war on biological age and the rate of aging of physiological systems in civilian Ukrainians]. *Physiological Journal (Fiziologichnyi Zhurnal)*, 71(3), 3. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції / Received 03.02.2026
Прийнята до друку / Accepted 17.02.2026
Опубліковано / Published 25.03.2026

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.03k(203).12

Боднар І.Р.
доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор,
професор, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури,
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, м. Львів
https://orcid.org/0000-0002-7083-6271

ІНКЛЮЗИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ-ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Мета *– виявити перспективні підходи та рекомендації для підвищення ефективності інклюзивного фізичного виховання дітей-внутрішньо переміщених осіб. Методи. Провели опитування вчителів фізичної культури, і школярів, які перебувають в статусі ВПО не менше ніж 3 місяці. Результати. Значна частина дітей-ВПО успішно інтегрується у фізичне виховання, проте деякі труднощі не завжди проявляються зовні. Педагоги усвідомлюють терапевтичний і стабілізаційний вплив фізичного виховання на психоемоційний стан та відчуття безпеки учнів. Спостерігається позитивна тенденція до використання адаптивних форм. Більшість педагогів*

застосовують інклюзивну модель. Педагоги частково готові застосовувати диференційований підхід. Діти-ВПО потребують якісної адаптації змісту фізичної активності, а не зміни її кількісних параметрів. Соціальне середовище визначає мотивацію дітей до участі, вибір засобів і форм фізичної активності. Важливе застосування різних засобів і форм організації занять, включно з позашкільними та професійними можливостями, для задоволення психологічних, соціальних і фізичних потреб учнів. Висновок. Узагальнення отриманих результатів дало можливість сформулювати перспективні підходи та рекомендації для підвищення ефективності інклюзивного фізичного виховання дітей-внутрішньо переміщених осіб.

Ключові слова: *учні, інклюзія, фізична культура, фізична активність, форми, засоби, організація фізичного виховання.*

Bodnar Ivanna. Inclusive physical education of internally displaced children. *Purpose – to identify promising approaches and recommendations for enhancing the effectiveness of inclusive physical education for internally displaced children. Methods. A survey was conducted among physical education teachers and schoolchildren who had held internally displaced person status for at least three months. Results. A substantial proportion of internally displaced children successfully integrate into physical education; however, some inclusion difficulties remain latent and are not always externally visible. Teachers recognize the therapeutic and stabilizing impact of physical education on students' psycho-emotional state and sense of safety. A positive trend toward the use of adaptive forms is observed, though there is a need to expand methodological tools and improve teachers' professional training. Most educators apply an inclusive model, demonstrating awareness of the importance of social integration and maintaining a sense of belonging within the group. Teachers show partial readiness to implement a differentiated approach but are constrained by time, resources, and methodological preparation. The traditional lesson structure is generally maintained; internally displaced children require qualitative adaptation of physical activity content rather than changes in its quantitative parameters. The social environment significantly influences children's motivation to participate, as well as their choice of means and forms of physical activity, highlighting the importance of a supportive and friendly atmosphere. The use of diverse means and organizational forms, including extracurricular and professionally guided opportunities, is essential to address students' psychological, social, and physical needs.* ***Conclusion.*** *The synthesis of the obtained findings made it possible to formulate promising approaches and practical recommendations for improving the effectiveness of inclusive physical education for internally displaced children.*

Key words: *students, inclusion, physical education, physical activity, forms, means, organization of physical education*

Актуальність. Інклюзивне фізичне виховання дітей-внутрішньо переміщених осіб (ВПО) набуває особливої значущості в умовах соціальної дезінтеграції та психофізичних наслідків вимушеного переміщення, таких як підвищена тривожність, зниження фізичної активності та порушення соціальної адаптації. Воно сприяє створенню безпечного освітнього середовища, підтримці психоемоційного стану та розвитку фізичних, когнітивних і соціальних навичок, водночас виконуючи профілактичну та реабілітаційну функцію. Практична значущість полягає у формуванні умов для успішної інтеграції дітей-ВПО у колектив та підвищенні ефективності навчального процесу через адаптивні та інклюзивні методики фізичного виховання.

Аналіз сучасних досліджень засвідчує, що фізична активність і шкільний спорт є ефективними засобами психосоціальної адаптації, відновлення психічного здоров'я та соціальної інтеграції дітей із числа ВПО та біженців. Глобальний огляд Sport for Development and Peace [1] підтверджує зниження тривожності та посилення відчуття безпеки завдяки участі у спортивних програмах у кризових умовах. Емпіричні дослідження у Швеції [2] та Іраку [3] довели зв'язок між фізичною активністю, якістю життя, емоційною стабільністю та зменшенням проявів посттравматичного стресу, а рандомізоване дослідження Game-Connect [4] продемонструвало ефективність спортоорієнтованих психосоціальних інтервенцій у зниженні депресивних симптомів і соціальної ізоляції.

В українських публікаціях також відзначається позитивний зв'язок між регулярною руховою активністю, соціальною адаптацією та психоемоційним благополуччям ВПО [5-7], однак емпіричні дані щодо дітей і підлітків залишаються обмеженими. Відсутність системних досліджень, що документують кореляцію між фізичною активністю та показниками соціальної адаптації й психоемоційного стану дітей-ВПО в Україні, зумовлює актуальність даної роботи.

Отримані результати підтверджують, що інклюзивне фізичне виховання має значний адаптаційний, профілактичний і стабілізаційний потенціал для дітей-ВПО та виступає дієвим інструментом їх соціальної інтеграції. Підвищення його ефективності потребує розширення адаптивного методичного інструментарію, міждисциплінарної підтримки та цілеспрямованої підготовки педагогів до роботи в умовах травма-інформованого освітнього середовища.

Мета – виявити перспективні підходи та рекомендації для підвищення ефективності інклюзивного фізичного виховання дітей-внутрішньо переміщених осіб.

Для досягнення мети дослідження застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Основним методом збору емпіричних даних стало анкетне опитування вчителів фізичної культури щодо практик організації фізичного виховання (ФВ) учнів із досвідом вимушеного переміщення та використовуваних педагогічних підходів. Опитування проводилося у стандартизованій формі з авторською анкетою, яка включала закриті та напіввідкриті питання, що охоплювали професійно-демографічні характеристики респондентів, особливості роботи з учнями ВПО, застосовувані форми, методи і засоби ФВ, а також оцінку їх ефективності для психофізичного стану та соціальної адаптації дітей.

У дослідженні взяли участь 385 учителів фізичної культури (ФК) (56,1% чоловіки, 43,9% жінки) віком 43,20±14,14 роки зі середнім педагогічним стажем 16,92 ± 12,72 років. Провели опитування 427 школярів віком

11,59±1,86 років, які перебувають в статусі ВПО не менше ніж 3 місяці. Дослідження проведені відповідно до Гельсінської декларації; усі учасники/їхні батьки надали інформовану згоду на участь, збереження та обробку анонімних даних.

Статистичну обробку даних здійснювали за допомогою описової статистики: розраховували відносні показники (%), середні значення (M) та стандартні відхилення (SD).

Результати. Вчителі відзначили високий рівень ефективності фізичного виховання для соціальної адаптації, підтримки психоемоційного стану та формування відчуття безпеки і стабільності (рис.1).

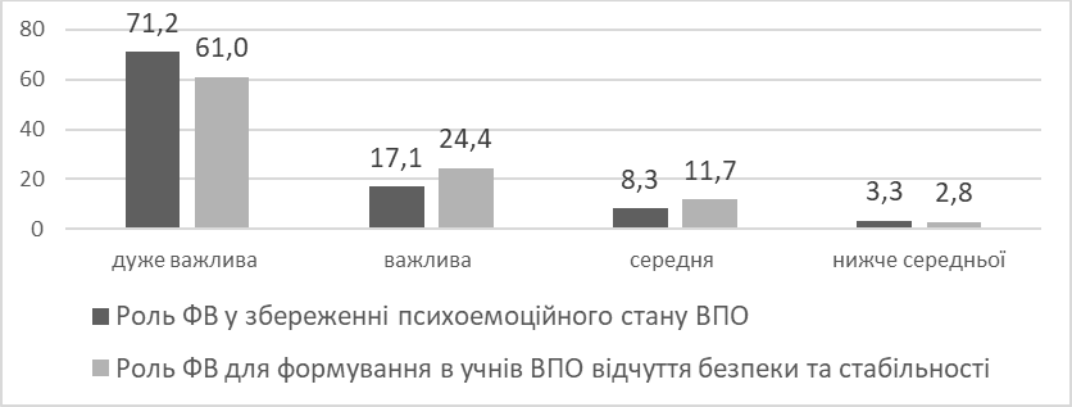

Рис.1. Значення фізичного виховання для учнів-ВПО, на думку вчителів, %

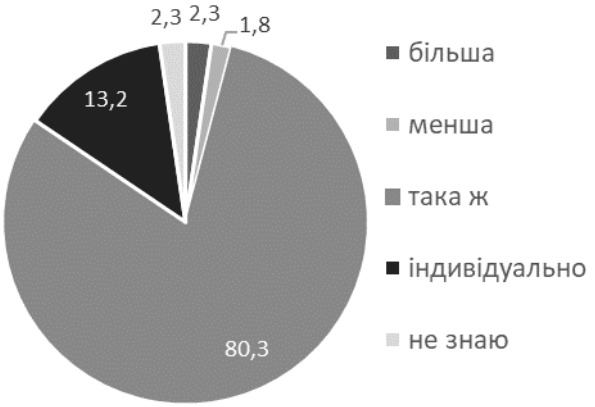
Дані свідчать, що вчителі ФК орієнтуються на психосоціально адаптивні методи, активно застосовуючи рухливі ігри з соціалізаційним компонентом (60,5%), індивідуалізований підхід (48,3%) та дихальні вправи (45,7%), що демонструє зростання педагогічної чутливості до психоемоційних потреб учнів-ВПО та відповідність сучасним травма-інформованим і інклюзивним практикам. Результати дослідження показують, що найбільш поширеними методами адаптації фізичного виховання для учнів-ВПО є адаптивні ігри (38,7%) та координаційні вправи (37,4%), що свідчить про прагнення педагогів забезпечити доступність рухової діяльності та підвищити рухову впевненість дітей у новому соціальному та освітньому середовищі. У меншій мірі застосовуються релаксаційні та медитативні практики (26,8%), нестандартне обладнання (21,8%) та вправи з власною вагою (21,3%), тоді як танцювально-ритмічні вправи (20,0%), засоби для розвитку дрібної моторики (17,9%), кросфункціональні тренування (14,0%) та стретчинг або йога (10,6%) використовуються переважно епізодично, хоча вони мають високий потенціал для психофізичного відновлення та емоційного розвантаження дітей. Звертає увагу, що 14,8% педагогів не застосовують жодних спеціальних засобів для учнів-ВПО.

Аналіз організаційних форм ФВ демонструє переважання інклюзивної моделі, за якою учні-ВПО навчаються разом із класом. Адаптивні форми, такі як групування за можливостями (35,6%) та навчання в малих групах (19,2%), використовуються рідше, але мають значення для ефективної інклюзії. Серед педагогічних принципів домінує орієнтація на соціально-комунікативну підтримку: увага до співпраці з батьками (36,9%) відображає розуміння ролі сім'ї у стабілізації психоемоційного стану дитини, тоді як модифікація вправ (25,7%) і педагогічного стилю (24,2%) демонструє готовність адаптувати зміст і методику занять до індивідуальних потреб учнів. Менш представлені структурно-ресурсні компоненти інклюзії: диференціація завдань (20,8%), модифікація обладнання (16,4%) і простору (11,2%), а також залучення додаткових спеціалістів (9,6%), що вказує на системні обмеження закладів освіти та нестачу ресурсів для міждисциплінарної підтримки. Створення окремого простору для занять (3,9%) зустрічається рідко, підкреслюючи орієнтацію педагогів на інтеграційні, а не ізоляційні підходи.

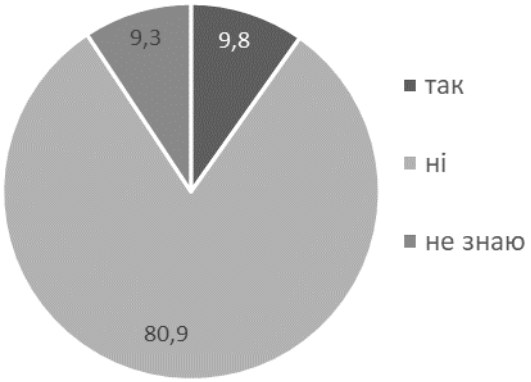
Більшість учителів ФК зазначають, що тривалість підготовчої частини уроку для школярів ВПО не потребує корекції та має залишатися такою ж, як для інших учнів (80,3%), тоді як лише 13,2% підтримують індивідуальне регулювання. Аналогічно, 80,8% респондентів не бачать необхідності у збільшенні заключної частини уроку.

Щодо загальної тривалості та режиму занять, 83,9% педагогів вважають оптимальним стандартний урок ФК тривалістю 45 хвилин (81,8%) із частотою три уроки на тиждень для школярів середнього шкільного віку серед ВПО (рис.2).

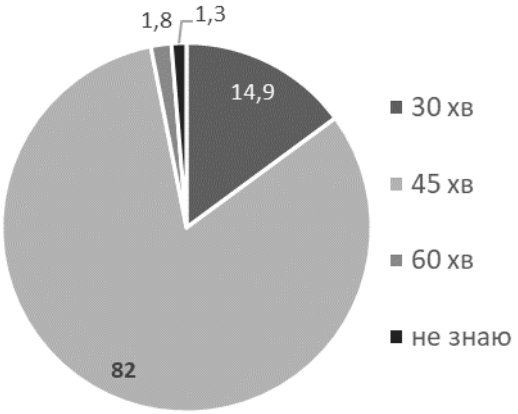
Результати свідчать про відсутність однозначної позиції щодо доцільності додаткових уроків ФК: переважає думка, що вони не обов'язкові (42,9%), проте значна частка респондентів підтримує їх проведення (35,8%), а 21,3% утримуються від відповіді, що вказує на потребу в подальшому методичному обґрунтуванні організації фізичного виховання дітей-ВПО (рис.3).

Оптимальна тривалість підготовчої частини уроку ФК

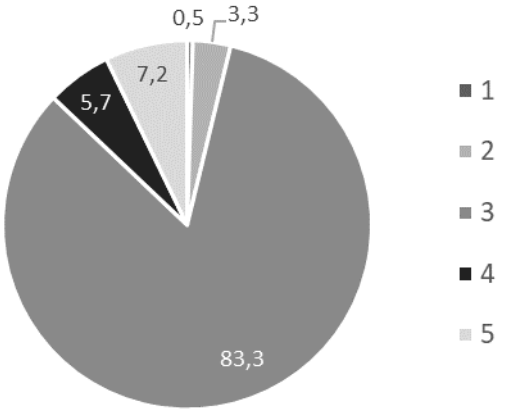

Доцільність збільшення тривалості заключної частини уроку ФК

птимальна тривалість уроку ФК

О

Оптимальна частота уроків ФК (разів на тиждень)

Рис.2. Рекомендовані вчителями організаційно-часові параметри уроку фізичної культури для учнів-ВПО

Результати опитування дітей-ВПО підтвердили думку вчителів про соціальну цінність фізичної активності, як засобу інтеграції. Так, більшість дітей-ВПО (52,5 %) вважають важливим спілкування під час занять спортом і прагнуть знайомитися з новими друзями, що підкреслює соціальну цінність фізичної активності для інтеграції. Водночас 37,3 % віддають перевагу заняттям з уже знайомими, а 9,8 % комфортніше почуваються, займаючись самостійно. Переважна більшість дітей (70,5 %) віддає перевагу заняттям з друзями; 49,4 % обирають групові тренування, а 28,1 % – індивідуальні заняття.

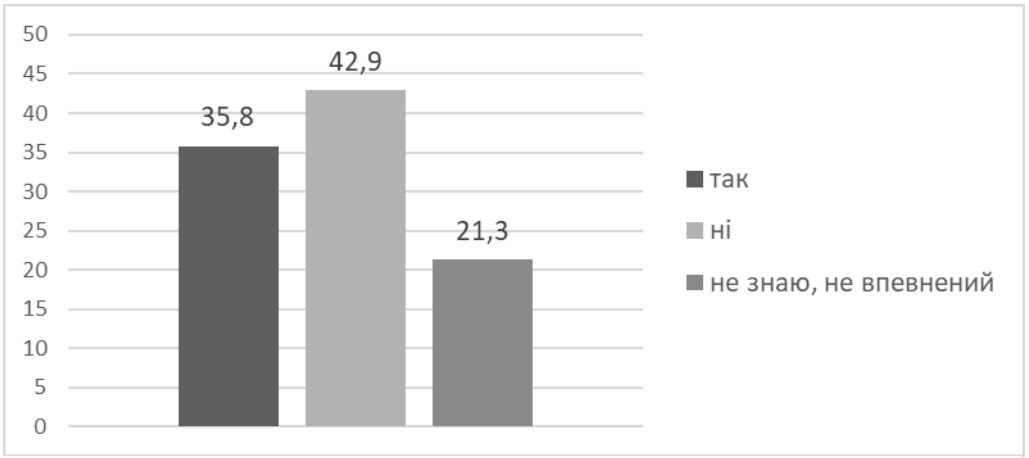

Рис.3. Доцільність додаткових уроків фізичної культури для вимушено переміщених дітей

Найважливішими чинниками для комфортного проведення занять діти вважають дружню та підтримуючу атмосферу (72,1 %), доброзичливого і розуміючого тренера/вчителя (68,2 %) та заняття в компанії друзів або знайомих (57,1 %). Також важливим є доступне та зручне місце для занять (48,9 %).

Дані свідчать, що велика частина (77,0 %) респондентів відчувають себе комфортно під час занять у новому колективі, що є позитивним індикатором соціальної адаптації. При цьому близько 23,0 % дітей відчувають певні труднощі або дискомфорт, пов'язані з психологічними бар'єрами, відсутністю попереднього досвіду або індивідуальними особливостями.

Діти-ВПО демонструють інтерес до більш структурованих та професійно організованих тренувань. Найменш привабливими виявилися шкільні спортзали (17,0 %), що може свідчити про їхню недостатню доступність або привабливість.

Результати підтверджують, що гнучкість розкладу та доступність у різний час є ключовими факторами для залучення дітей ВПО до занять фізичною культурою і спортом. Аналіз відповідей на запитання «Який розклад занять був би для тебе зручним?» показує, що найбільша кількість дітей-ВПО віддає перевагу заняттям фізичними вправами без прив'язки до розкладу. Відповідь «у будь-який зручний час» кожного другого респондента (42,6%) відображає потребу у заняттях з урахуванням індивідуальних обставин та рівня зайнятості. Уроки фізкультури в школі як зручний варіант обрали 22,5%, що свідчить про важливість інтеграції фізичної активності в навчальний процес. Проведення занять після уроків у школі влаштовує 20,1 %, що може бути зручним форматом для тих, хто хоче поєднати навчання та спорт без додаткових переїздів. Найменше респондентів (14,7%) обрали заняття у вихідні дні, що ймовірно пов'язано з бажанням відпочити або присвятити цей час іншим активностям.

Найбільш популярними є командні ігри (50,1 %), бойові мистецтва (31,9 %) та індивідуальні вправи (28,1 %). Третина (34,0%) дітей-ВПО висловили бажання, щоб заняття з фізичного виховання і спорту включали вправи для психологічного розвантаження (релаксаційні та дихальні техніки), що свідчить про усвідомлення ними важливості поєднання фізичної та психоемоційної підтримки. Водночас 19,9 % респондентів не вбачають у цьому потреби, а 46,1 % ще не визначилися, що може свідчити як про недостатню обізнаність щодо користі таких методів, так і про потребу у популяризації інтегрованих підходів до занять.

Висновки

1. Первинна адаптація та латентні труднощі – значна частина дітей-ВПО успішно інтегрується у фізичне виховання, проте деякі труднощі включення мають прихований характер і не завжди проявляються зовні.

2. Розуміння ролі фізкультури – педагоги усвідомлюють терапевтичний і стабілізаційний вплив фізичного виховання на психоемоційний стан та відчуття безпеки учнів.

3. Впровадження адаптивних і психосоціально орієнтованих засобів – спостерігається позитивна тенденція до використання адаптивних форм, однак існує потреба у розширенні методичного інструментарію та підвищенні кваліфікації педагогів.

4. Соціальна інтеграція та інклюзивна організація уроків – 70,9% педагогів застосовують інклюзивну модель, що демонструє усвідомлення важливості соціальної інтеграції та збереження відчуття належності до колективу.

5. Потреба у диференціації та ресурсах – педагоги частково готові застосовувати диференційований підхід, але обмежені часом, ресурсами та методичною підготовкою.

6. Організаційна структура уроків – традиційна структура уроку зберігається; діти-ВПО потребують якісної адаптації змісту фізичної активності, а не зміни її кількісних параметрів.

7. Соціальний компонент як ключовий фактор мотивації – соціальне середовище визначає мотивацію дітей до участі, вибір засобів і форм фізичної активності, що підкреслює важливість підтримувальної та дружньої атмосфери.

8. Різноманітність форм фізичної активності – важливе застосування різних засобів і форм організації занять, включно з позашкільними та професійними можливостями, для задоволення психологічних, соціальних і фізичних потреб учнів.

Узагальнення отриманих результатів дало можливість сформулювати такі перспективні підходи та рекомендації для підвищення ефективності інклюзивного фізичного виховання дітей-внутрішньо переміщених осіб:

1. Методична підтримка педагогів – впровадження регулярних тренінгів і курсів підвищення кваліфікації з інклюзивного та адаптивного фізичного виховання.

2. Розширення адаптивного інструментарію – розробка та використання диференційованих програм, модифікацій завдань, правил, обладнання та організаційних форм уроків.

3. Соціальна інтеграція – включення командної роботи, «системи приятелів» та групових активностей для формування почуття приналежності.

4. Інклюзивна організація уроку – поєднання традиційної структури уроку з якісною адаптацією змісту фізичних вправ під індивідуальні потреби учнів-ВПО.

5. Психосоціальна підтримка – створення дружнього, безпечного середовища, врахування емоційного стану дітей, застосування ігор та вправ для зняття стресу та розвитку мотивації.

6. Різноманітність форм активності – поєднання уроків фізичного виховання, позашкільних, спортивних та професійно орієнтованих заходів для забезпечення комплексної фізичної та соціально-психологічної підтримки.

7. Комплексний підхід – координація роботи педагогів, психологів та батьків для максимального ефекту інклюзивного фізичного виховання та стабілізації адаптації дітей-ВПО.

Література

1. Sport for Development and Peace: Global review of evidence. Geneva: Sport & Dev Research Hub; 2022. 41 p.

2. Sjögren Forss K, Kottorp A, Rask M. Health-related quality of life and physical activity in newly arrived refugees in Sweden. Front Public Health. 2021;9:755583. https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.755583

3. Moustakas L, Raub V, Petry K, Wagner J, Broermann M, Alfindi J, et al. Sport for development and psychosocial wellbeing in displacement settings: a quasi-experimental study from the Kurdistan Region of Iraq. Curr Issues Sport Sci. 2025;10(1):002. https://doi.org/10.36950/2025.10ciss002

4. Latimer K, Marlow S, Tolou-Shams M. Game-Connect: randomized controlled trial of a sport-based psychosocial intervention for displaced adolescents. J Adolesc Health. 2022;70(5):780–8. doi:10.1016/j.jadohealth.2021.12.015.

5. Андрєєва О, Гакман А, Волосюк А. Взаємозв'язок рухової активності та компонентів якості життя внутрішньо переміщених жінок першого періоду зрілого віку. Вісник Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. 2024;29(3):119–125.

6. Бєлікова Н, Індика С, Бєліков О. Фізична активність і якість життя внутрішньо переміщених осіб. Фіз вихов спорт культура здоров'я сучасному суспільстві. 2024;4(68):26–31. https://doi.org/10.29038/2220-7481-2024-04-26-31

7. Харкова Л.Р., Омельченко Т.Г. Вплив рухової активності на психоемоційний стан підлітків в умовах воєнного стану. У: Кіпенський А.В., редактор. Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти: матеріали 4-ї Міжнар. наук.-практ. конф.; 2024 квіт 25–26; Харків. Харків: НТУ «ХПІ»; 2024. с. 179–183.

Reference

1. Sport for Development and Peace. (2022). *Sport for development and peace: Global review of evidence* (41 p.). Sport & Dev Research Hub.

2. Sjögren Forss, K., Kottorp, A., & Rask, M. (2021). Health-related quality of life and physical activity in newly arrived refugees in Sweden. *Frontiers in Public Health, 9*, 755583. https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.755583

3. Moustakas, L., Raub, V., Petry, K., Wagner, J., Broermann, M., Alfindi, J., et al. (2025). Sport for development and psychosocial wellbeing in displacement settings: A quasi-experimental study from the Kurdistan Region of Iraq. *Current Issues in Sport Science, 10*(1), 002. https://doi.org/10.36950/2025.10ciss002

4. Latimer, K., Marlow, S., & Tolou-Shams, M. (2022). Game-Connect: Randomized controlled trial of a sport-based psychosocial intervention for displaced adolescents. *Journal of Adolescent Health, 70*(5), 780–788. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2021.12.015

5. Andrieieva, O., Hakman, A., & Volosiuk, A. (2024). Vzaiemozviazok rukhovoi aktyvnosti ta komponentiv yakosti zhyttia vnutrishno peremishchenykh zhinok pershoho periodu zriloho viku [The relationship between physical activity and quality-of-life components among internally displaced women in early adulthood]. *Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni I. Ohiienka. Fizychne vykhovannia, sport i zdorovia liudyny, 29*(3), 119–125. [in Ukrainian].

6. Bielikova, N., Indyka, S., & Bielikov, O. (2024). Fizychna aktyvnist i yakist zhyttia vnutrishno peremishchenykh osib [Physical activity and quality of life of internally displaced persons]. *Fizychne Vykhovannia, Sport i Kultura Zdorovia u Suchasnomu Suspilstvi, 4*(68), 26–31. https://doi.org/10.29038/2220-7481-2024-04-26-31 [in Ukrainian].

7. Kharkova, L.R., & Omelchenko, T.H. (2024). Vplyv rukhovoi aktyvnosti na psykhoemotsiinyi stan pidlitkiv v umovakh voiennoho stanu [The impact of physical activity on the psycho-emotional state of adolescents under martial-law conditions]. In A.V. Kipenskyi (Ed.), *Zdorovia natsii i vdoskonalennia fizkulturno-sportyvnoi osvity: Proceedings of the 4th International Scientific-Practical Conference* (pp. 179–183). NTU "KhPI". [in Ukrainian].

Стаття надішла до редакції / Received 07.02.2026
Прийнята до друку / Accepted 16.02.2026
Опубліковано / Published 25.03.2026

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.03k(203).13

Бондаренко В.В.
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри спеціальної фізичної підготовки,
Національна академія внутрішніх справ,м. Київ
https://orcid.org/0000-0002-0170-2616
Дідковський В.А.
старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ
https://orcid.org/0000-0002-4327-0823
Кузенков О.В.
доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ
https://orcid.org/0000-0003-1161-4887

МОТИВАЦІЯ КУРСАНТІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СТРУКТУРА, ЧИННИКИ ТА ПОВЕДІНКОВІ ВИЯВИ

Мета роботи полягає у визначенні структури, чинників та поведінкових виявів мотивації курсантів до занять фізичними вправами в умовах воєнного стану. Методи дослідження. У процесі дослідження застосовано